

Seniorsaken,

03.08.2012

Bygdø alle 5,

0257 OSLO

Helse-omsorgsdepartementet,

Postboks 8011 Dep,

0030 Oslo

Høringsuttalelse fra Seniorsaken vedrørende NOU 2011:17. Når sant skal sies om pårørendeomsorg.

Generelt

Det er prisverdig at departementet har foretatt en gjennomgang av pårørendeomsorgen. Det angis i utredningen at av omsorgsmottakere utgjør de under 27 år 57 %, eldre over 65 år 18%.

Komiteen har foreslått en modell som skal administreres kommunalt:

Utvidet pleiepengeordning med inntil 20-50 % pleiepenger til foreldre med barn under 18 år som har alvorlige lidelser, ny og forsterket kommunal omsorgsstønning med nasjonale satser hvor den foreslåtte ordningen skal erstatte dagens hjelpestønning og omsorgslønn, og lovfestet pårørendestøtte i kommunene med tiltak som verdsetter de pårørende og kvalitetssikrer tjenestene.

Det er å bemerke at dette forslaget forventes å øke de økonomiske rammer for omsorgen ut over rammen til dagens ordning. Ut fra en erkjennelse av dagens situasjon som er ytterst vanskelig for familier som har omsorgstrengende personer, mener Seniorsaken at dette er en nødvendig satsing som velferdssamfunnet bør kunne gjøre. Mens det beskrives utgifter til omsorgslønn på vel 689 millioner og hjelpestønning på 1 714 million er det uklart at den nye ordningen som skal erstatte disse, vil koste fra 180 til 4560 millioner (?). Det bør kunne gjøres økonomiske anslag med mindre usikkerhet.

Ved overføring av totalansvaret til kommunene er det nødvendig å gi så klare kriterier som overhode mulig både for rettigheter for omsorgsmottaker og omsorgsyter. Man risikerer

ellers at omsorgsperson kommer i en økonomisk skvis når kommuner likevel baserer seg på at omsorgspersonene gjør jobben.

Om eldre

Det angis at de eldre mottar 18 % av omsorgen. Det kommer ikke klart nok frem at mange ektefeller og samboere til eldre ofte jobber seg helseløse for sin syke og omsorgstrengende ektefelle/samboer for å avhjelpe kommunenes manglende resurser til hjemmetjenester og omsorg. Ofte spør de ikke etter omsorgslønn eller andre ytelser fra det offentlig.

Seniorsaken er overbevist om at det her skjuler seg store mørketall, samtidig som det i media ofte blir skapt et bilde av eldre som lever i sus og dus. De eldre trår også ofte til med omsorg for barn og barnebarn, nødvendig for at den yngre generasjon skal overkomme et hektisk arbeidsliv.

Omsorgslønn til pårørende til eldre vil trolig medføre at de eldre kan bli boende lenger i egen bolig. Dette vil være økonomisk fordelaktig for kommunen. Når det gjelder eldre kan det for å få støtte være tilstrekkelig at angjeldende er varig kronisk syk, eller forventes å dø i løpet av to år.

I Aftenposten 13/6 -2012 har saksordfører Kari Henriksen uttalt at Stortinget samlet går inn for å utvide ordningen med pleiepenger for pårørende til døende, ikke bare for familie, men også for andre som står den døende nær, videre at ordningen skulle utvides fra 20 til 60 dager per pasient.

Når man har definert døende *som* personer som forventes å dø innen to år er det vel ikke riktig å sette en absolutt tidsbegrensning på 60 dager, så vanskelig som det kan være å forutsi hvor lenge en person har igjen å leve.

Konklusjon

Seniorsaken er positiv til at departementet fokuserer på dette sakskomplekset. Vi støtter utvalgets hovedmodell, men vil samtidig understreke at det ligger store utfordringer for eldre pårørende som gjør en stor innsats for å ha sine syke ektefeller/samboere hjemme så lenge som mulig. Ofte trenger disse mer konkret hjelp med å klare hverdagen, selv om pekuniær støtte for disse også er viktig.

Med vennlig hilsen

Stig Klingstedt

styreleder for Seniorsaken

Thomas Bøhmer

leder for Ressursgruppen for helse- og omsorg